

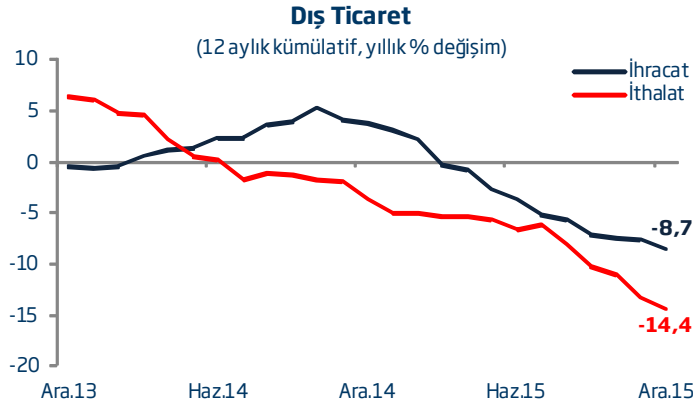
Dış Ticaret Dengesi - Aralık 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Aralık'ta dış ticaret açığı %27,4 oranında daraldı.

Dış ticaret açığındaki düşüş eğilimi 2015'in son ayında da devam etmiştir. Aralık'ta ihracat yıllık bazda %11,1, ithalat %17,5 oranında azalmıştır. Böylece, dış ticaret açığı bu dönemde %27,4 oranında daralmıştır.

2015 yılı genelinde ise, ihracat bir önceki yıla kıyasla %8,7 düşerek 143,9 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. İhracattaki düşüşte, Yakın ve Orta Doğu ülkelerine yapılan ihracattaki azalma ve EUR/USD paritesindeki gelişmeler önemli rol oynamıştır. Bu dönemde ithalat %14,4 daralarak 207,2 milyar USD'ye inmiştir. Bu gelişmede, enerji fiyatlarındaki gerileme yanında iç talebin ılımlı seyri önemli rol oynamıştır. 2015'te dış ticaret açığı 2014 yılına kıyasla 21,3 milyar USD düşüş kaydederek 63,3 milyar USD olmuştur.

2015'te en fazla ihracat yapılan ülke Almanya oldu.

2015 yılında Almanya en büyük ihracat pazarı konumunu korumuştur. İngiltere, Irak ve İtalya diğer başlıca pazarlar olarak öne çıkmıştır. 2015 yılı genelinde, özellikle Euro Alanı ülkelerine yönelik ihracat paritesindeki gelişmelere bağlı olarak baskı altında kalmıştır. Tüm döviz türleri için ihracat kur etkisinden arındırıldığında, toplam ihracat hacminin bir önceki yıla göre sadece %1,3 oranında gerilediği görülmektedir.

Euro Alanı ülkelerinin toplam ihracatımız içindeki payı 2015'te %29,8 ile yatay bir görünüm sergilemiştir. Geçtiğimiz yıl ihracatın 2014'e göre %12,1 düştüğü Yakın ve Orta Doğu ülkelerinin payı ise azalarak %21,6 olmuştur. Irak

En Çok İhracat Yapılan Ülkeler (milyar USD)

	2014		2015		Değişim (%)
	Değer	Pay (%)	Değer	Pay (%)	
Almanya	15,1	9,6	13,4	9,3	-11,4
İngiltere	9,9	6,3	10,6	7,3	6,7
Irak	10,9	6,9	8,6	5,9	-21,4
İtalya	7,1	4,5	6,9	4,8	-3,5
ABD	6,3	4,0	6,4	4,4	0,9
Fransa	6,5	4,1	5,8	4,1	-9,5
İspanya	4,7	3,0	4,7	3,3	-0,1
BAE	4,7	3,0	4,7	3,3	0,6
İran	3,9	2,5	3,7	2,5	-5,7
Rusya	5,9	3,8	3,6	2,5	-39,5
S.Arabistan	3,0	1,9	3,5	2,4	14,1
Diğer	79,4	50,4	72,1	50,1	-9,3
Toplam	158	100	144	100	-8,7

ile Rusya'nın toplam ihracatımız içindeki paylarının önemli ölçüde düşmesi dikkat çekmektedir.

2015'te en fazla ihracat yapılan sektör otomotiv olurken, bunu makine ve altın ihracatı sayesinde kıymetli ve yarı kıymetli taşlar izlemiştir. 2015 yılında adet bazında tarihi seviyelere yükselen otomotiv ihracatı, başlıca pazar konumundaki AB ülkelerine yapılan ihracatın genellikle euro üzerinden gerçekleştirilmesiyle dolar bazında 2014'e kıyasla %3,6 düşmüştür.

Enerji ithalatındaki düşüş sürüyor.

Aralık ayında en fazla ithalat gerçekleştirilen 10 kalemin tümünde ithalat yıllık bazda gerilemiştir. Bu dönemde mineral yakıtlar ve yağlar ithalatı 1,4 milyar USD tutarında düşüş kaydederek dış ticaret açığı üzerindeki olumlu etkisini sürdürmüştür.

2015 yılında talep koşullarındaki ılımlı görünümün ve düşük seyreden enerji fiyatlarının etkisiyle dış ticaret hacmindeki daralma, 2009 krizinden beri en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

İran pazarı...

Yaptırımların kaldırılmasının ardından İran pazarı yeniden

Dış Ticaret Dengesi

	(milyar USD)					
	Aralık		Değişim (%)	Ocak-Aralık		Değişim (%)
	2014	2015		2014	2015	
İhracat	13,3	11,8	-11,1	157,6	143,9	-8,7
İthalat	21,8	18,0	-17,5	242,2	207,2	-14,4
Dış Ticaret Dengesi	-8,5	-6,2	-27,4	-84,6	-63,3	-25,2
Karşılama Oranı (%)	60,9	65,6	-	65,1	69,5	-

Kaynak: TÜİK, Datastream

Dış Ticaret Dengesi - Aralık 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

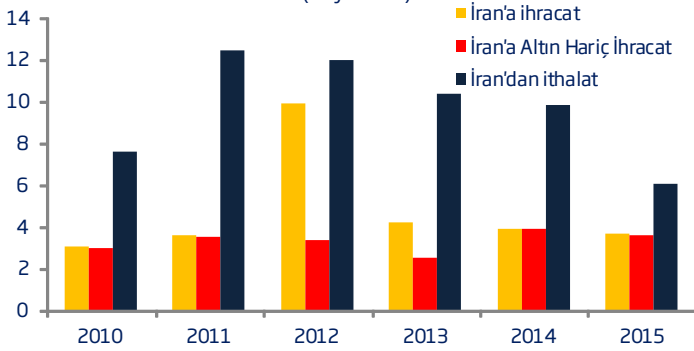
öne çıkmıştır. Türkiye'nin sınır komşusu olduğu İran'a yönelik ihracatı 2015 yılında 3,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiş olup en fazla ihracatın yapıldığı 9. ülke olmuştur. Türkiye'nin bu ülkeye yaptığı ihracat içinde kıymetli metaller ilk sırayı almaktadır. İran'dan yapılan ithalat, 2015'te 6,1 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. Dünyada en büyük petrol ve doğalgaz rezervlerinden birine sahip olan İran'dan yapılan ithalatta mineral yakıtlar ve yağlar önemli bir ağırlığa sahiptir.

İran'a yönelik yaptırımların kaldırılmasıyla birlikte, önümüzdeki dönemde ülkenin dış ticaret hacminin önemli ölçüde artacağı tahmin edilmektedir. Sınır komşusu olmanın Türkiye'ye sağladığı avantaja karşın ülkemizin bu gelişmeden belli bir ölçüde yararlanabileceği düşünülmektedir. Nitekim, Rusya ve Çin gibi ülkeler yaptırımları tanımayarak İran pazarında önemli bir avantaj sağlamıştı. Ayrıca, geçmişte İran'ın büyük ticaret ortakları olan AB ülkelerinin bu ülkeye yönelik yatırımlarının ve ticaret ilişkilerinin hızla artacağı değerlendirilmektedir.

Beklentiler...

2015 yılında artan jeopolitik riskler nedeniyle ihracat hacmi baskı altında kalırken, AB ülkelerindeki toparlanma sayesinde bu etkinin sınırlandırıldığı görülmüştür. Bu dönemde enerji fiyatlarındaki zayıf seyir ithalatın önemli ölçüde gerilemesine neden olmuş ve dış ticaret açığının iyileşmesine büyük katkıda bulunmuştur. 2016 yılında ise, AB ülkelerindeki öngörülen toparlanmanın ihracat üzerindeki olumlu etkisinin jeopolitik risklerin negatif etkisini dengeleyebileceği beklenmektedir. Enerji fiyatlarındaki zayıf görünümün sürmesi ve iç talep koşullarının ılımlı seyrini devam ettirmesi halinde dış denge göstergelerindeki olumlu görünümün süreceği tahmin edilmektedir.

Türkiye-İran Dış Ticareti
(milyar USD)

Dış Ticaret Dengesi - Aralık 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.